

*Mariana Myroshnychenko,
graphic artist, designer, lecturer,
first-class lecturer at the Design
Department of Drohobych Mechanical
and Technological College*

Graphic Technique as Language: My Experience with Exlibris Printmaking

Mariana Myroshnychenko,
graphic artist, designer, first-class lecturer
at the Design Department of Drohobych Mechanical and Technological College,
Drohobych
<https://doi.org/10.33989/pnpu.881.c3611>

My artistic practice unfolds at the intersection of several fields that are deeply meaningful to me: printmaking, pedagogy, and the study of intaglio techniques. I work with classical hand-printing methods: etching, aquatint, linocut, mezzotint, and other variations of intaglio and relief printing. I apply these techniques in creating ex libris — small graphic artworks that combine aesthetics, symbolism, and deeply personal messages.

Illustration 1, page 132

Illustration 2, page 134

For me, printmaking is not merely a technique or craft — it is a way of seeing, feeling, and understanding the world. In printmaking, I find a unique silence, a respect for the process, for the material, and for the viewer. The process is long, physically and emotionally involved, yet it is within this process that I feel truly present. My characters are not just figures — they reflect the inner world. Through emotion, gesture, composition, and environment, they communicate ideas of seeking truth, dialogue, and spiritual growth.

Illustration 3, page 136

I choose themes that carry depth: Christian symbolism, fairy tale characters, literary allusions, cultural memory. Mythical imagery is close to me — not as something distant, but as a reflection on everyday life. Even in an ordinary glance, one can glimpse the eternal question: who am I and where am I going? That is why exlibris, as a form, has become my main instrument. Its intimacy allows for maximum sincerity, precision, and attention to nuance.

Since the beginning of the war, the themes of my works changed. Gradually, it moved to the themes of freedom, equality and dignity, the triumph of justice, the victory of good over evil, what truly has value. Orders from collectors with themes that highlight these concepts show solidarity with our aspirations to preserve our nation, language, freedom, territory, traditions,... And these are far from isolated cases. In my latest work, *“The Lirnyk”*, created for Anne Büssing, I depicted a series of multi-level symbols rooted in Ukrainian cultural identity. The main hero sitting on the horse is Lirnyk. Lirnyk is Ukrainian folk musician, who played on wheel lyre. They were very famous in Ukraine from XV century. They sing historical songs about Cossacks, biblical psalms and folk songs. This Lirnyk is singing about freedom in Ukraine. That's why I draw an Ukrainian coat of arms. It contains four letters: БОЛЯ (VOLJA or VOLYA in Latin alphabet). They mean freedom. On the right side there is the map of Ukraine with its regions. They are connected with gold like in kintsugi method. Like the real situation in Ukraine. This war crashes all regions by different parts and I hope in future we will win and put together all our parts. On the bottom I draw fields of wheat, which means our "gold".

Illustration 4, page 137

In my presentation, which was dedicated to the international exhibition *“Ukrainian ExLibris After February 24, 2022”* (Poltava, 2025), I present not only my works, but also the entire process of printmaking — from the idea to the final

print. I demonstrate the stages: creating a sketch, preparing the plate, engraving, etching, applying ink, printing, and signing. I focus on three main techniques:

- **Etching (C3)** — an intaglio technique where the image is etched onto a metal plate with a needle. It results in a clear, linear graphic with control over line density and depth, add dots (more or less densely), or overlay strokes in various directions. Only manually can you create the plasticity of the line. In certain convex or curved places, you can smoothly add more thickness of the line with a needle. This technique requires precision and strong attention to composition.

Illustration 5, page 138

- **Aquatint (C5)** — a method that creates tonal areas and is typically used in combination with etching. In my practice, I often use it to create deep backgrounds or soft atmospheric space around the image, to generalize details and convey planarity.

Illustration 6, page 140

- **Linocut (X3)** — a relief technique known for its flatness, decorativeness, and graphic expressiveness with the use of large shapes. There is a certain texture, but not as delicately and with tonal gradations as in etching or aquatint. In linocut, there are no tonal transitions as such. The combination of small white lines on a black background and small black lines on a white background acquires a special charm. I am fascinated by the contrast and the ability to convey energy through bold shapes and sharp contours.

Illustration 7, page 142

Each of these techniques carries its own emotional code: etching is restrained and analytical, aquatint — sensitive and soft, linocut — strong, open, and direct. I use a combination of these techniques to build layered images, where each print is a unique gesture, a completed act.

I cannot name just one artist with whom I feel full inner resonance. Rather, my inspiration is a constellation of names. I am captivated by the richness of texture and imagery in the works of Günter Hujber, the expressive clarity and decorative quality of linocuts by Serik B. Kulmeshkenov, and the compositional complexity and dynamic figure perspectives in the art of Julian Jordanov and Peter

Chinovsky. My sense of light, space, and volume has been deeply shaped by the work of Rembrandt van Rijn. And yet, my main guiding light remains a childlike vision — sincerity and stillness, the kind that breathes in the world of «*The Little Prince*».

A brief overview of artists whose technical approach has served as an example for me in working with printed graphics:

Günter Hujber — a Czech artist, who is famous for his excellent erotic exlibris. He works in a mixed etching technique using open bite etching (i.e., using a brush with solvent to remove protective varnish on large areas, and the exposed surface is etched to create texture) and dot structure as the main means of forming forms. His style is distinguished by a virtuoso balance between figurativeness and decorative complexity, where the central image — usually a female face or body — is integrated into a complex ornamental space.

Serik B. Kulmeshkenov — a Kazakhstan-born, U.S.-based artist well known for his linocut and woodcut works. A master of symbolic realism with elements of surrealism, he creates intellectual parables through technically perfect linocut. Uses extremely fine carving, combining clear contours with detailed hatching to model light and shadow. He demonstrates a high degree of control over every line, masterful use of negative space, and dramatic contrasts between light and dark.

Julian Jordanov — a Bulgarian etching artist highly regarded for his detailed exlibris. This artist works in the genre of mythological surrealism and symbolism with elements of fantastic architectonics. His approach is monumental, dramatic, and rich in plasticity. The stroke is extremely expressive, strong, and directed along the form — the artist skillfully uses the line to build volume, depth, and dramatic light.

Peter Chinovsky — a Bulgarian lithographer, whose sharp graphic works are popular among exlibris collectors. His works are marked by deep psychologism, expression of the inner world, mysticism through symbolic images and multi-layered, detailed compositions. His works are full of decorativeness of smooth lines, resembling thin curls or waves. They complicate the plane and make it more interesting, creating a special visual "charm" and emphasizing volume.

My task is not only to create, but to share knowledge. As an educator, through masterclasses in my Print Studio "OfortiK" I strive to teach not just technique, but also material sensitivity, respect for the process, and an awareness of artistic responsibility. I believe every artist has a right to depth and silence — and printmaking offers the space for that.

Continuing my work on the translation of a multilingual edition of technical abbreviations for printed graphics for FISAE (Fédération Internationale des

Sociétés d'Amateurs d'Exlibris), I perceive this process as a reflection of the equal participation of Ukrainian graphic artists on the international art scene. It is important that the Ukrainian language is increasingly active not only among collectors and connoisseurs of bookplates, but also in professional terminology and technical art literature. This meets a long-overdue need — the emergence of a Ukrainian-language textbook on printmaking techniques, which will become part of the global professional dialogue.

The Ukrainian school of ex libris is already confidently asserting itself on the international stage. Our artists demonstrate a high level of excellence in style, composition, drawing, deep imagery, and masterful command of classical printmaking techniques. Their works are distinguished by deep meaning, technical precision, and, at the same time, warmth — qualities that are appreciated worldwide.

In this same direction, there is a growing need to establish public initiatives and associations that would promote ex libris, support young graphic artists and establish connections between artists, collectors and enthusiasts. Such communities can become platforms for sharing experience, collaboration, and preserving the culture of printmaking in Ukraine. This is also one of the key development vectors of the and enthusiasts. Such communities can become platforms for sharing experience, collaboration, and preserving the culture of printmaking in Ukraine. This is also one of the key development vectors of the printmaking studio “OfortiK” — a space that aims not only to teach technique, but to cultivate a living artistic ecosystem around ex libris as an intellectual and spiritual genre.

A special place in my creative path belongs to my acquaintance with Mr. Masahito Sakamoto — a Japanese immigration attorney (Gyoseishoshi), translator, essayist, and Overseas Secretary of the Nippon Exlibris Association, as well as a passionate ex libris collector and devoted admirer of graphic art. His attention to people, genuine interest in other cultures, and deep respect for artistic labor make a profound impression. Mr. Sakamoto has a rare ability to listen attentively and supportively, to be fully present in conversation with openness and care. In his work — lectures, personal connections, and support of intercultural dialogue — one senses the true nature of a person who is not indifferent to others. Such humanity and delicacy inspire me no less than works of art themselves.

Мар'яна Мирошниченко,

художниця-графік, дизайнерка,
викладачка

I категорії кафедри дизайну
Дрогобицького механіко-
технологічного коледжу

<https://doi.org/10.33989/pnpn.881.c3611>

Графічна техніка як мова: мій досвід естампного екслібрису

Моя творча діяльність розгортається на перетині кількох важливих галузей — друкованої графіки, педагогіки та дослідження естампних технік. Я працюю з класичними методами ручного друку: офортом, акватинтою, ліноритом, меццо-тинто та іншими варіаціями глибокого й високого друку. Всі ці техніки я застосовую у створенні екслібрисів — малих графічних творів, що поєднують у собі естетичність, символіку і дуже особисте повідомлення.

Ілюстрація 1, стор. 132

Ілюстрація 2, стор. 134

Естамп у моєму розумінні — це не просто техніка чи ремесло. Це спосіб бачити, відчувати й осмислювати світ. В естампі я бачу особливу тишу, повагу до процесу, до матеріалу й до глядача. Цей процес тривалий, фізично й емоційно насичений, але саме в ньому я знаходжу справжню присутність. Мої персонажі — це не просто фігури, а відображення внутрішнього світу. Через емоції, міміку, композицію й середовище вони транслюють ідеї пошуку істини, діалогу, духовного зростання.

Ілюстрація 3, стор. 136

Я обираю теми, які мають глибину: християнська символіка, казкові персонажі, алюзії до літератури, культурна пам'ять. Мені близька міфологічність образу — не як щось далеке, а як рефлексія на буденність. Адже навіть у звичайному погляді можна розгледіти вічне питання: хто я і куди йду? Саме тому екслібрис як художня форма став для мене головним інструментом. Його камерність дозволяє бути максимально щирою, точною, уважною до нюансів.

З початком війни змінилася тематика робіт. Поступово вона перейшла до тем свободи, рівності та гідності, торжество справедливості, перемоги добра над злом, те, що справді має цінність. Замовлення колекціонерів із темами, у яких висвітлюються ці поняття показують солідарність із нашими прагненнями зберегти свою націю, мову, свободу, територію, традиції,... І це далеко не поодинокі випадки. В останній своїй роботі “Лірник” для Анне Б’юссінг зображено ряд різнорівневих символів української тематики. Головний герой, який сидить на коні, – це лірник. Лірник – український народний музикант, який грав на колісній лірі. Вони були дуже відомі в Україні з XV століття. Вони співають історичні пісні про козаків, біблійні псалми та народні пісні. Цей лірник співає про свободу в Україні. Ось чому я також зобразила український герб. Він містить чотири літери: ВОЛЯ. Вони означають свободу. Праворуч – карта України з її регіонами. Вони з’єднані золотом, як у методі кінцугі. Як і реальна ситуація в Україні. Ця війна розбиває всі регіони по частинах, і я сподіваюся, що в майбутньому ми переможемо та з’єднаємо всі наші частини. Внизу я малюю поля пшениці, які символізують наше «золото».

Ілюстрація 4, стор. 137

У презентації, яка була присвячена міжнародній виставці «Український екслібрис після 24 лютого 2022 року» (Полтава, 2025 р.), я подаю не лише приклади своїх робіт, а й повний процес створення друкованої графіки — від ідеї до готового відбитку. Демонструю етапи: створення ескізу, підготовка пластини, гравірування, травлення, нанесення фарби, друк і підпис. Розглядаю три основні техніки:

- **Офорт (C3)** — техніка глибокого друку, де зображення витравлюється на металевій пластині голкою. Дає чітку, лінійну графіку, з можливістю керування щільністю й глибиною штриха, додавання точок (рідше, густіше) чи накладання штрихів у різних напрямках. Тільки вручну можна створити пластику лінії. У певних опуклих чи вигнутих місцях ви можете плавно додавати більше товщини лінії голкою. Ця техніка вимагає точності та високої уваги до композиції.

Ілюстрація 5, стор. 138

- **Акватинта (C5)** — техніка, що дозволяє передати тональні площини, використовується переважно разом з офортом. У моїй практиці вона

часто застосовується для створення глибокого фону або м'якого середовища для образу, узагальнення деталей, передачі плановості.

Ілюстрація 6, стор. 140

- **Лінорит (ХЗ)** — техніка високого друку, що відзначається площинністю, декоративністю та графічною виразністю, великими плямами. Присутня певна фактурність, але не настільки делікатно і з тональними градаціями, як в офорті чи акватинті. В лінориті взагалі тональних переходів як таких немає. Особливого шарму набувають поєднання дрібних білих ліній на чорному фоні і дрібних чорних ліній на білому фоні. У лінориті мене захоплює контраст і можливість передавати енергію через великі плями та чіткі контури.

Ілюстрація 7, стор. 142

Кожна з цих технік несе в собі інший емоційний код — офорт стриманий і аналітичний, акватинта — чуттєва й м'яка, лінорит — сильний, відкритий, прямолінійний. Власне поєднання цих технік я використовую для створення багатошарових образів, де кожен відбиток — це окремий, оригінальний жест, завершений акт.

Я не можу назвати лише одного художника, з яким відчуваю цілковите внутрішнє співзвуччя. Швидше, моє натхнення — це сузір'я імен. Мене захоплює багатство фактури та образної мови Гюнтера Хуйбера, виразна лаконічність і декоративність лінориту Серіка Багісовича Кульмешкенова, складність ракурсів і композиції в роботах Джуліана Джорданова і Петара Чиновського. Моє уявлення про світло, простір і об'єм великою мірою сформувалося під впливом Рембрандта ван Рейна. Та попри це, головним дороговказом залишається внутрішнє дитяче бачення — щирість і спокій, якими дихає світ «Маленького принца».

Коротка характеристика художників, чий технічний почерк став для мене прикладом у роботі з друкованою графікою:

Гюнтер Хуйбер — чеський художник, відомий своїми чудовими еротичними ескібрисами. Художник працює у змішаній техніці офорту з використанням відкритого травлення (тобто використання пензля з розчинником для видалення захисного лаку на великих ділянках, а відкрита поверхня протравлюється для створення текстури.) та точкової структури як основного засобу формоутворення. Його стиль вирізняється віртуозним балансом між фігуративністю та декоративною складністю, де центральний

образ — зазвичай жіноче обличчя або тіло — інтегрується в складний орнаментальний простір.

Серік Б. Кульмешкенов — художник, який народився в Казахстані, а зараз мешкає в США, відомий своїми ліногравюрами та ксилографіями. Майстер символічного реалізму з елементами сюрреалізму, який через технічно досконалий лінорит створює інтелектуальні притчі. Використовує надзвичайно тонку різьбу, поєднуючи чіткі контури з детальним штрихуванням для моделювання світлотіней. Відзначається високим ступенем контролю над кожною лінією, майстерним володінням негативним простором і драматичним використанням контрасту між світлом і тінню.

Джуліан Джорданов — болгарський художник-гравер, високо оцінений за свої детальні екслібриси. Цей митець працює в жанрі міфологічного сюрреалізму та символізму з елементами фантастичної архітекτονіки. Його підхід — монументальний, драматичний, пластично багатий. Штрих надзвичайно густий, тісний, спрямований по формі — художник майстерно використовує лінію для побудови об'єму, глибини і драматичного світла.

Петар Чиновський — болгарський літограф, чиї чіткі графічні роботи популярні серед колекціонерів екслібрисів. Його роботи відзначаються глибоким психологізмом, експресією внутрішнього світу, містичністю через символічні образи і багатошарові, деталізовані композиції. Його роботи сповнені декоративності плавних ліній, що нагадують тонкі завитки або хвилі. Вони ускладнюють площину і роблять її цікавішою, створюючи особливий візуальний "шарм" і підкреслюючи об'єм.

Моє завдання — не лише творити, а й передавати знання. Як педагог, у своїх майстер-класах в естампній майстерні «OfortiK» я прагну навчити студентів не просто техніці, а відчуттю матеріалу, повазі до процесу й розумінню художньої відповідальності. Вважаю, що кожен митець має право на глибину й тишу — і саме друкована графіка дає для цього простір.

Продовжуючи роботу над перекладом багатомовного видання технічних скорочень з друкованої графіки для FISAE (Міжнародна федерація аматорських товариств екслібрису), я сприймаю цей процес як вияв рівноправної участі українських художників-графіків на міжнародній мистецькій сцені. Важливо, що українська мова дедалі активніше звучить не лише серед колекціонерів та поціновувачів екслібрису, а й у фаховій термінології та технічній мистецькій літературі. Це відповідає потребі, що давно визріла, — появі україномовного підручника з естампних технік, який стане частиною світового професійного діалогу.

Українська школа екслібрису вже сьогодні впевнено заявляє про себе на міжнародному рівні. Наші художники демонструють високу якість у стилі,

композиції, рисунку, глибокій образності та досконалому володінні класичними друкованими техніками. Їхні твори вирізняються глибоким змістом, технічною точністю і водночас теплом — рисами, які шануються в усьому світі.

У цьому ж напрямку постає потреба створення громадських ініціатив і об'єднань, які б сприяли популяризації екслібрису, підтримці молодих художників-графіків, налагодженню зв'язку між митцями, колекціонерами й поціновувачами. Такі спільноти можуть стати майданчиками для обміну досвідом, співпраці та збереження культури друкованої графіки в Україні. Це також один із векторів розвитку естампної майстерні «OfortiK» — простору, що прагне не лише навчати техніки, а й формувати живу мистецьку екосистему довкола екслібрису як інтелектуального та духовного жанру.

Особливе місце на моєму творчому шляху має знайомство з паном Масакіто Сакамото — японським адвокатом у сфері імміграційного права (Gyoseishoshi), перекладачем, есеїстом та Overseas Secretary Асоціації екслібрису Японії, колекціонером екслібрисів і справжнім поціновувачем графічного мистецтва. Його уважність до людей, щире зацікавлення культурою інших країн та глибока повага до мистецької праці справляють сильне враження. Пан Сакамото має рідкісну здатність тонко слухати й підтримувати, бути присутнім у розмові з відкритістю і повагою. У його діяльності — лекціях, спілкуванні, підтримці міжкультурного діалогу — відчувається справжня сутність людини, яка небайдужа до інших. Саме така людяність і делікатність є для мене джерелом натхнення не менше, аніж твори мистецтва.

言葉としての版画技法——蔵書票の制作経験を通じて

マリヤナ・ミロシニチェンコ

グラフィックアーティスト、デザイナー、講師、

ドロホヴィチ機械工学カレッジ デザイン学科 第一級講師

<https://doi.org/10.33989/pnp.881.c3611>

私は、自分にとって深い意味のあるジャンルが交わる場所——版画の制作、教育、凹版技法の研究——で芸術実践を行っています。私は伝統的な手刷り技法で制作しています。すなわち、エッチング、アクアチント、リノカット、メゾチント、およびその他の凹版・凸版です。蔵書票を作るにあたっても、これらの技法を用いています。蔵書票は、美学・象徴性・深い個人的なメッセージを融合させた小サイズのグラフィックアートなのです。

図版1, 132 ページ

図版2, 134 ページ

私にとって版画とは、単なる技術や技能ではなく、世界を見て、感じて、理解する手段です。版画を制作しているとき、私は独特の静けさを感じ、制作過程や素材、鑑賞者に対する敬意を覚えます。制作プロセスは長期に渡り、身体や精神にも関わるものですが、その中でこそ、私は、自分が今ここにいるのだということを実感できるのです。私の作品に登場する人物は、単なる絵姿ではなく、内面世界の反映です。それは、感情、ジェスチャー、構図、雰囲気を通じて、真実の探求、対話、精神的成長といった思いを伝えています。

図版3, 136 ページ

蔵書票の主題については、私は深みのあるものを選びます。たとえば、キリスト教における象徴、おとぎ話の登場人物、文学作品、文化的記憶などです。私にとり、神話のイメージは遠い世界のものではなく、日常の中に潜む身近なものです。見る人は、普通に一瞥するだけでも、「私は何者だろうか?」「私はどこへ向かっているのだろうか?」といった永遠の問いを垣間見ることができるでしょう。それゆえに、蔵書票という様式は、

私にとりメインの表現手段となっているのです。蔵書票に対して深い愛着を感じているからこそ、誠実さ、正確さ、そして細部への注意がこの上なく高まるのです。

戦争が始まってからは、私の作品のテーマも変わりました。それは徐々に、自由、平等、尊厳、正義の勝利、善が悪に勝つこと、本当に大切なものとは何か、といったものへと移っていきました。これらのコンセプトを強調した作品を依頼するコレクターたちは、私たちの国、言語、自由、領土、伝統などを守ろうとする願いに連帯してくれています。そして、こうした依頼は決して少なくありません。最近制作したアンネ・ビュッシング氏のための蔵書票『リルニク』でも、ウクライナの文化的アイデンティティに根ざした多層的なシンボルを描きました。馬に乗っている中心人物がリルニクです。リルニクとは、リラ（訳注：手回し式弦楽器で、ハーディ・ガーディの一種）という楽器を演奏するウクライナの民俗音楽家で、ウクライナでは 15 世紀からよく知られていました。彼らはコサックに関する歴史的な歌、聖書の詩篇、民謡などを歌っていました。私の作品の中のリルニクは、ウクライナの自由について歌っているので、ウクライナの国章が描かれています。その中には ВОЛЯ（ラテン文字だと VOLJA または VOLYA）という 4 つの文字があり、これは「自由」を意味します。右側には、ウクライナとその各地方の地図を描きました。これらは金継ぎのような金色の線でつながれていますが、これは現在のウクライナの状況をなぞらえたものです。戦争によって各地域は傷つけられ、分断されていますが、勝利して、全てをひとつにつなぎ直すことを願っています。下部には小麦畑を描きました。これは、私たちの「黄金」を意味しています。

図版 4, 137 ページ

国際展覧会「2022 年 2 月 24 日以降のウクライナの蔵書票」（ポルタワ、2025 年）で、私は、自身の作品についてだけでなく、絵のアイデアから版画の完成に至るまで——スケッチ、銅板の準備、描画、腐蝕、インクの塗布、刷り、サイン——の全過程についてプレゼンテーションをしました。ここでは、次の三つの主要技法に焦点を当てました：

- エッチング（C3）：金属板にニードルで描画し、腐食させる凹版技法です。線の密度や深さを調整したり、点描（点の粗密による表現）をしたり、さまざまな方向へのストロークを重ねたりすることで、

鮮明なグラフィックを創り出すことができます。自由闊達な線描は、手作業でしか表現できません。盛り上がったたり曲がったりする箇所では、ニードルで線の太さを滑らかに変化させることも可能です。この技法では、正確さと、構図への高い注意力が求められます。

図版5, 138 ページ

- アクアチント（C5）：面の色調の表現に特化した技法で、通常はエッチングと組み合わせて使用します。私は主に、背景の深みや柔らかな空気感を表現するときや、細部を整えて平面性を強調したいときによく用いています。

図版6, 140 ページ

- リノカット（X3）：平面性と装飾性、大きな形状による力強いグラフィック表現に優れた凸版技法です。独特のテクスチャー感がありますが、エッチングやアクアチントのような繊細さやグラデーションはありません。リノカットには、階調的な変化そのものが存在しません。黒地に細い白い線、あるいは白地に細い黒い線を組み合わせることで、特有の魅力が生まれます。私は、このコントラスト性や、大胆な形態や鋭い輪郭によってエネルギーを伝えられる点がとても魅力的だと感じています。

図版7, 142 ページ

これらの技法はそれぞれ、独特の感情表現をします。エッチングは抑制的で分析的、アクアチントは繊細で柔らかく、リノカットは力強く、開放的で直接的です。私はこれらを組み合わせて深みのあるイメージを創り出します。ここでは、一枚の版画はひとつの独自の表現行為、完結した行為なのです。

私が心底から共感を覚える作家を一人だけ挙げるのは難しいです。むしろ、星のように数多くの画家たちからインスピレーションを受けています。ギンテル・フイベルの作品に見られるテクスチャーとイメージの豊かさ、セリク・クルメシュケノフのリノカットの明快な表現力と優れた装飾性、ユリアン・ヨルダノフ（訳注：日本では名前が英語式に「ジュリアン・ジョルダノフ」と表記されることも多い）やペーテル・チノフスキーの複雑

な構図とダイナミックな人物表現は素晴らしいと思います。また、レンブラントの作品は、光・空間・ボリュームに対する私の感覚に深い影響を与えました。それでも、私にとって最大のよりどころ、指針になっているのは、昔も今も子どものまなざし、『星の王子さま』の世界に息づいているような誠実さと静けさです。

以下、その技術的アプローチが版画制作においてとても参考になった作家たちについて簡単に述べます。

ギンテル・ファイベル：チェコのアーティストで、オープン・バイト（日本ではディープ・エッチングとも呼ばれる。溶剤をつけたブラシを使って広い範囲の保護ワニスを除去し、そこを腐蝕してテクスチャーを作成する）と点描をメインにした混合技法による優れたエロティック蔵書票で知られています。そのスタイルは、具象性と複雑な装飾性のバランス性で卓越しており、中心イメージ（多くの場合は女性の顔や身体）を複雑な装飾的空間の中にまとめている点が特徴的です。

セリク・クルメシュケノフ：カザフスタン生まれで、米国を拠点に活動するアーティスト。リノカットや木版画でよく知られています。シュルレアリスムの要素を持つ象徴的リアリズムの作風で、完璧な技巧に裏付けられたリノカットによって、知的なたとえ話とでも形容できる作品を生み出します。非常に細密な彫りを行い、明確な輪郭と緻密なハッチングで光と影を表現します。高度にコントロールされた描線、余白の巧みな活用、光と影のドラマティックなコントラストが素晴らしいです。

ユリアン・ヨルダノフ：ブルガリアのエッチング作家で、細密な蔵書票作品で高く評価されています。神話的シュルレアリスムと象徴主義、さらに幻想的な建築的要素を組み合わせたジャンルで制作しており、彼の作風は壮大、ドラマティックで、融通無碍です。非常に表現力に富んで力強く、形態に沿ったストロークを使い、線で立体感や奥行き、劇的な光を巧みに構築しています。

ペーテル・チノフスキー：ブルガリアのリトグラフ作家で、シャープな表現のグラフィック作品が蔵書票コレクター間で人気です。彼の作品の特徴は、内面世界の表現、象徴的イメージによる神秘性、多層的で細密な構図による深い心理描写です。細いカールした髪や波のような滑らかな曲線による装飾性が豊かで、それにより、独特の視覚的魅力が生まれていると同時に、ボリューム感が強調されています。

私の仕事は、創作することだけではなく、知識を伝えることでもあります。私の版画スタジオ **OfortiK** で行っているマスタークラスでは、技法だけでなく、素材に対する感受性、制作プロセスへの敬意、そして芸術家としての責任の自覚についても教えることを目指しています。私は、すべての芸術家には深みと静けさに触れることができると信じています。そして版画は、まさにそれを可能にする場なのです。

私は現在、FISAE（国際蔵書票連盟）のために、多言語版の版画技法略語集の翻訳作業を進めています。この作業は、ウクライナのグラフィックアーティストが国際的な美術界に対等に参加していることを示すものだと考えています。ウクライナ語が、蔵書票のコレクターや愛好家の間だけでなく、専門用語集や技術書の中でもますます使用されるようになることは重要です。これにより、長年求められてきたウクライナ語による版画技法の教科書が誕生し、それは国際的な専門家交流の中でも取り上げられるようになるでしょう。

ウクライナの蔵書票は、すでに国際舞台で確かな存在感を示しています。この国のアーティストたちは、様式・構図・描線・深いイメージ表現・古典的版画技法の確かな技術という点において、高いレベルに達しています。その作品は、深い意味合い、技術的な正確性、そして温かみにおいて優れており、これらの特質は世界中で高く評価されています。

このような方向性の中で、蔵書票の普及を促進し、若い版画家たちを支援し、アーティスト・コレクター・愛好家たちをつなぐための公的なイニシアチブを開始し、団体を設立する必要性が高まっています。このようなコミュニティは、経験の共有、コラボレーション、ウクライナにおける版画文化の保存と発展のためのプラットフォームとなることができるでしょう。これもまた、私の版画スタジオの重要な発展目標のひとつです。**OfortiK** は単に技法を教える場ではなく、蔵書票という知的かつ精神的なジャンルを中心とした、生きた芸術的エコシステムを育む空間なのです。

私の創作の歩みにおいて、特別な位置を占めているのが、阪本政仁さんとの出会いです。彼は日本の行政書士・翻訳家・エッセイストですが、日本書票協会の **Overseas Secretary** であり、熱心な蔵書票コレクター、グラフィックアートの深い愛好者でもあります。私にとって非常に印象的だったのは、彼の人に対する気配り、異文化への誠実な関心、芸術活動に対する深い敬意です。阪本さんは、注意深く、共感をもって人の話を聞き、寛容さと配慮をもって対話する、稀有な力を持っています。彼のプレゼンテーションや人とのつながり、異文化交流への支援からは、他人に対して無関

心ではいられない人間としての真の姿が感じられます。このような人間性と品性は、芸術作品そのものと同じくらい、私にとって大きなインスピレーションなのです。

Illustrations for Mariana Myroshnychenko's article

Ілюстрації до статті Мар'яни Мирошніченко

言葉としての版画技法——蔵書票の制作経験を通じて 図版

Пластини у розглянутих техніках:

C Глибокий друк
("сліпе" (блінтове), тиснення)

C3 Офорт
(пряме травлення)

C5 Акватинта

X3 Лінорит

Illustration 1

Images of plates in various printing techniques.

C Intaglio (blind embossing), C3 Etching, C5 Aquatint, X3 Linocut

Slide from the presentation on the topic:

“Graphic Technique as Language: My Experience with Exlibris Printmaking”,

which was dedicated to the international exhibition

“Ukrainian Exlibris After February 24, 2022” (Poltava, 2025)

Ілюстрація 1

Зображення пластин у різних естампних техніках.

Слайд з презентації на тему:

“Графічна техніка як мова: мій досвід естампного екслібриса”,

яка була присвячена міжнародній виставці
«Український екслібрис після 24 лютого 2022 року» (Полтава, 2025)

図版 1

さまざまな版画技法の版。

C ブラインドエンボス、C3 エッチング、C5 アクアチント、X3 リノカット
国際展覧会「2022 年 2 月 24 日以降のウクライナ蔵書票」（ポルタワ、2025 年）での
プレゼンテーション「言葉としての版画技法——蔵書票の制作経験を通じて」で
使用したスライドより。

Відбитки у розглянутих техніках:

C Глибокий друк
("сліпе" (блінтове), тиснення)

C3 Офорт
(пряме травлення)

C5 Акватинта

X3 Лінорит

Illustration 2

Images of prints in various printing techniques.

C Intaglio (blind embossing), C3 Etching, C5 Aquatint, X3 Linocut

Slide from the presentation on the topic:

“Graphic Technique as Language: My Experience with Exlibris Printmaking”,

which was dedicated to the international exhibition

“Ukrainian Exlibris After February 24, 2022” (Poltava, 2025)

Ілюстрація 2

Зображення відбитків у різних естампних техніках.

Слайд з презентації на тему:

“Графічна техніка як мова: мій досвід естампного екслібриса”,

яка була присвячена міжнародній виставці

«Український екслібрис після 24 лютого 2022 року» (Полтава, 2025 р.)

図版 2

さまざまな版画技法による印刷後の紙。

C ブラインドエンボス、C3 エッチング、C5 アクアチント、X3 リノカット

国際展覧会「2022 年 2 月 24 日以降のウクライナ蔵書票」（ポルタワ、2025 年）での
プレゼンテーション「言葉としての版画技法——蔵書票の制作経験を通じて」で
使用したスライドより。

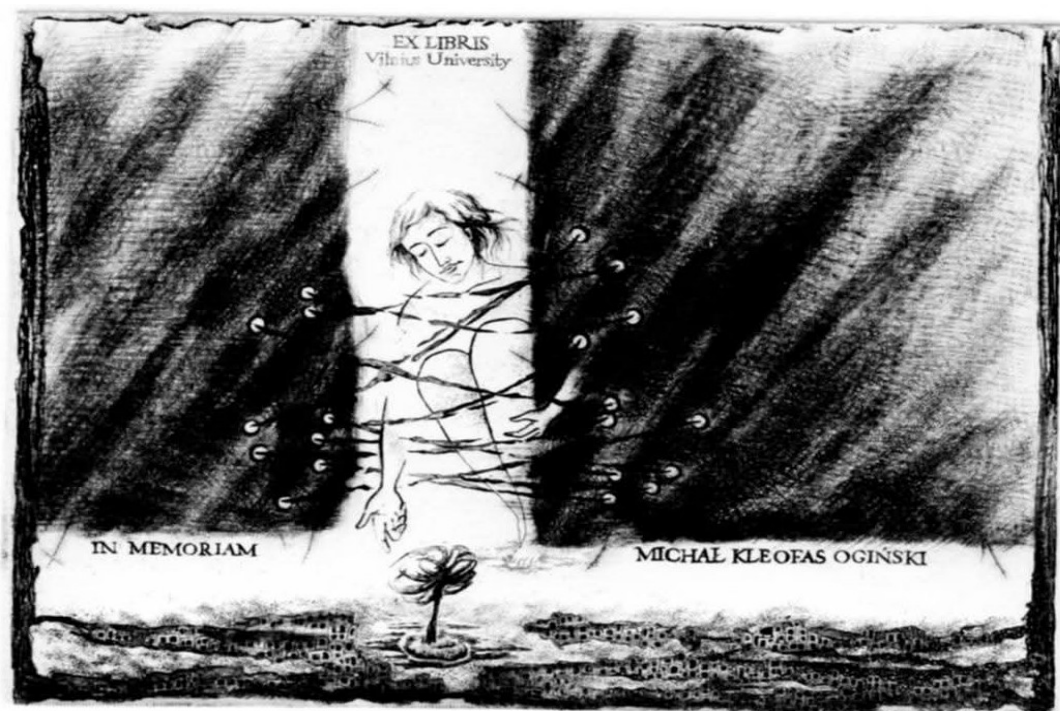

Illustration 3

Nostalgia, 2015

Technique: Etching, aquatint, mezzotint (mezzotint dominates)

Image size: 72 x 98 mm

Paper size: 140 x 200 mm

Ілюстрація 3

Ностальгія, 2015 р.

Техніка: Офорт, акватинта, меццо-тинто (домінує меццо-тинто)

Розмір зображення: 72 x 98 мм

Розмір паперу: 140 x 200 мм

図版 3

『ノスタルジア』2015 年

技法：エッチング、アクアチント、メゾチント（メゾチントがメイン）

イメージサイズ：72 x 98 mm

紙サイズ：140 x 200 mm

Illustration 4

Lirnyk, 2025

Technique: Etching, aquatint, gold ink

Image size: 107 x 150 mm

Paper size: 160 x 210 mm

Ілюстрація 4

Лірник, 2025 р.

Техніка: Офорт, акватинта, золота фарба

Розмір зображення: 107 x 150 мм

Розмір паперу: 160 x 210 мм

図版 4

『リルニク』2025 年

技法：エッチング、アクアチント、金インク

イメージサイズ：107 x 150 mm

紙サイズ：160 x 210 mm

Illustration 5

For the Future, 2014

Technique: Etching, dry point, aquatint (etching dominates)

Image size: 96 x 60 mm

Paper size: 200 x 140 mm

Ілюстрація 5

Заради майбутнього, 2014 р.

Техніка: Офорт, суха голка, акватинта (домінує офорт)

Розмір зображення: 96 x 60 мм

Розмір паперу: 200 x 140 мм

図版 5

『未来のために』 2014 年

技法：エッチング、ドライポイント、アクアチント（エッチングがメイン）

イメージサイズ：96 x 60 mm

紙サイズ：200 x 140 mm

Illustration 6

Advice to Alice, 2016

Technique: Etching, aquatint (aquatint dominates)

Image size: 130 x 100 mm

Paper size: 250 x 175 mm

Ілюстрація 6

Порада Алісі, 2016 р.

Техніка: Офорт, акватинта (домінує акватинта)

Розмір зображення: 130 x 100 мм

Розмір паперу: 250 x 175 мм

図版 6

『アリスへのアドバイス』 2016 年

技法：エッチング、アクアチント（アクアチントがメイン）

イメージサイズ：130 x 100 mm

紙サイズ：250 x 175 mm

Illustration 7

Stadt Memmingen, 2024

Technique: Linocut

Image size: 195 x 147 mm

Paper size: 210 x 148 mm

Ілюстрація 7

Місто Меммінген, 2024 р.

Техніка: Лінорит

Розмір зображення: 195 x 147 мм

Розмір паперу: 210 x 148 мм

図版 7

『メミンゲン市』 2024 年

技法：リノカット

イメージサイズ：195 x 147 mm

紙サイズ：210 x 148 mm